

בש"פ 4950/20 - עומר אלחמידי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4950/20

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: עומר אלחמידי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 25.6.2020 במ"ת 37186-03-20 שניתנה על
ידי כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: א' באב התש"ף (22.7.2020)

בשם העורר: עו"ד דרויש נאשף

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוויצר

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 25.6.2020 (מ"ת 37186-03-20, השופט נ' אבו טהה). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר על תום ההליכים נגדו.

2. נגד העורר, אב לילדה בת כארבע וחצי שהתאלמן לפני שלוש שנים, הוגש ביום 18.3.2020 כתב אישום המייחס

לו עבירה של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בתמצית, על-פי האמור בכתב האישום, העורר ביצע נהיגה מהירה ופראית תוך שהוא נמלט מניידות משטרה, ובין היתר נוסע בין כלי רכב ועובר באדום בדרך ראשית. כתוצאה מן המרדף שנמשך על פני רחובות רבים נגרם נזק לניידות המשטרה, גם בשל כך שהעורר ניגח אותן בנסיעתו.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בדיון שהתקיים ביום 25.3.2020 הסכים בא-כוחו של העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, ובית המשפט המחוזי (השופט י' פרסקי) הורה על מעצרו עד למתן החלטה אחרת. כן הורה בית המשפט המחוזי, בניגוד לעמדת באת-כוחה של המדינה, על כך שיוגש תסקיר של שירות המבחן בעניינו של העורר, בין היתר לצורך בחינתה של חלופת מעצר מוסדית. בית המשפט המחוזי הבהיר לעורר בהחלטתו כי אין בכך כדי להניח בסיס לציפייה ביחס לאפשרות כי אכן ישוחרר לחלופה כאמור.

4. בסופו של דבר, ביום 11.5.2020 הגיש שירות המבחן תסקיר בעניינו של העורר. בתסקיר צוין בין היתר כי לעורר, שגדל בתנאים של רקע משפחתי מורכב, עבר פלילי בעבירות רכוש ואלמוות שבגינן ריצה תקופות מאסר. ביחס לנסיבותיו האישיות של העורר צוין כי אשתו של העורר (שנהרגה בתאונת דרכים) ואביו נפטרו בסמיכות יחסית, וכי לאחר מכן הוא החל לצרוך אלכוהול כדרך בריחה מההתמודדות עם מצוקותיו. להערכת שירות המבחן צריכת האלכוהול של העורר היא בעיה התמכרותית שבהשפעתה תגובותיו האימפולסיביות בעת נהיגה מתעצמות באופן שעלול לסכן את הסביבה. על רקע זה, סבר שירות המבחן כי הסיכון הנשקף מן העורר להישנותה של התנהגות דומה הוא גבוה, אך לצד זאת הדגיש כי ניתן לצמצם את הסיכון האמור באמצעות שילובו בקהילה טיפולית. שירות המבחן ביקש לדחות את הדיון בעניינו של העורר בשלושה שבועות על מנת לקיים עמו ראיון וידאו לצורך בחינת האפשרות לשילובו בקהילה כאמור.

5. ביום 4.6.2020 הוגש תסקיר משלים בעניינו לבחינת שילובו של העורר בקהילת "בית אור אביבה", וצוין במסגרתו כי הגורמים בה מצאו אותו מתאים לטיפול. כן צוין כי אחותו של העורר תהא ערבה עבורו למקרים שבהם יצטרך לצאת מן הקהילה הטיפולית בהתאם לנהליה.

6. ביום 21.6.2020 קיים בית המשפט המחוזי דיון בעניינו של העורר. העורר סמך את ידיו על המלצתו החיובית של שירות המבחן באשר לשחרורו לקהילה טיפולית, ואילו המדינה התנגדה לכך. עמדתה של באת-כוח המדינה נסמכה על המעשים שתוארו בכתב האישום ועל קביעותיו של בית משפט זה בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101 (2011) (להלן: עניין סויסה) שהתווה את המדיניות בכל הנוגע לעיתוי המתאים לשילוב בהליך גמילה. לטענת המדינה, העורר אינו עומד בחריגים שנקבעו בכלל המסתייג משחרור לקהילה טיפולית עוד בשלב המעצר.

7. בהחלטתו מיום 25.6.2020, שהיא מושא הערר שבפני, עמד בית המשפט המחוזי על המסוכנות שמשקפת ממעשיו של העורר, על עברו הפלילי הכולל גם הרשעה קודמת בעבירות דומות, ועל כך שהכלל ביחס לעבירה המיוחסת לעורר הוא של מעצר עד תום ההליכים. בית המשפט המחוזי ציין כי הגם ששירות המבחן המליץ בחיוב על החלופה, הרושם העולה הוא של הערכה בעלת אופי עמום. על רקע האמור, ובשים לב למכלול, בית המשפט המחוזי לא מצא להורות על שחרורו של העורר לקהילה טיפולית.

8. בערר שבפני נטען כי לא היה מקום לסטות מהמלצתו החיובית של שירות המבחן וכי הערכתו כלל לא הייתה עמומה אלא מבוססת על נתוניו הברורים על העורר ועל הערכה בדבר סיכויי הצלחתו בטיפול. בערר צוין כי אין חולק על העובדה שמהעורר נשקף סיכון, אך הוטעם שמצוקותיו השונות הן הגורם לכך ושבהילה טיפולית יש כדי לתת להן מזור. העורר טוען עוד כי לא בכדי לא הציע חלופת מעצר "רגילה", וכי הוא לא רואה באפשרות להשתלב בקהילה הטיפולית פרס או הקלה, כי אם הזדמנות שסיכון בצדה.

9. בדיון שנערך בפני ביום 22.7.2020 שב בא-כוחו של העורר על טענותיו, ואילו המדינה חזרה על עמדתה השוללת את השחרור לקהילה הטיפולית. בתמצית, המדינה טענה כי עברו של העורר, לרבות מותה של אשתו בתאונת דרכים, מלמד כי הוא אינו לומד מטעויותיו ועל כן אין להורות על שחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריח.

10. לאחר שבחנתי את הדברים, ולא בלי התלבטות, הגעתי לכלל דעה כי דין הערר להתקבל. בעיקרו של דבר, זהו מקרה נוסף שבו יש להתמקד ביישומם של החריגים שנקבעו בעניין סויסה לכלל לפיו ברגיל הליך גמילה אינו מתאים לשלב המעצר. אכן, העורר לא השתתף בהליך טיפולי קודם למעצרו, ויש באמתחתו הרשעות בעבירות קודמות, לרבות תקופת מאסר בשל עבירה הדומה לזו שבגינה נעצר הפעם. מעבר להערכה החיובית של שירות המבחן, שהמכלול האמור היה נגד עיניו, וכן למיקומה הרחוק והמסוגר של הקהילה, שיש בו כדי להפחית את המסוכנות, לא ניתן להתעלם מהנסיבות הקונקרטיות של העורר. המדובר באדם צעיר יחסית, אב לילדה קטנה ואלמן המכור לאלכוהול על רקע הטרומה שעבר המשפחה. זהו בדיוק אחד מהמקרים שבהם התועלת החברתית שתצמח מהטיפול גדולה לאין ערוך מהשמתו של העורר פעם נוספת מאחורי סורג ובריח, כאשר מנגד אף הסיכון מאוין במידה רבה בשים לב למאפייניה של החלופה ולמיקומה.

11. סוף דבר: אני מורה על קבלתו על הערר במובן זה שהעורר יוכל לצאת לקהילה הטיפולית "בית אור אביבה" שמצאה אותו מתאים לשורתיה. הדיון ישוב לבית המשפט המחוזי שיקבע תנאים מגבילים ביחס לכך, ככל שיראה לנכון, וינהג כחכמתו. בשלב זה, נותר לקוות כי העורר יצליח לגייס את הכוחות הדרושים כדי לאחוז בהזדמנות שניתנה לו כאן, למען עתידו שלו ועתידה של בתו.

12. סוף דבר: הערר מתקבל כאמור בפסקה 11 לעיל.

ניתנה היום, ה' באב התש"ף (26.7.2020).

ש ו פ ט ת